

Asia: VN/33943/2025

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

TAMK suhtautuu esitykseen erittäin kriittisesti. Avoimen korkeakoulutuksen painoarvon lisääminen saavutettavan korkeakoulutuksen mahdollistajana on tärkeä yleinentavoite, mutta tutkintotavoitteisen koulutuksen pitää TAMKin näkemyksen mukaan olla jatkossakin tasavertaisesti kaikille mahdollinen. TAMK katsoo myös, että esitys ei toteutuessaan lisäisi korkeakoulutettujen nuorten aikuisten määrää vuoden 2030 tavoitteeseen. Lisäksi TAMK painottaa sitä, että SORA-tutkintojen ja säänneltyjen tutkintojen asema muodostuisi haasteelliseksi, mikäli uudistus toteutettaisiin. Esityksen kielirajaukset herättävät kysymyksiä, sillä useita tutkintoja toteutetaan vain englanninkielisinä.

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

Koulutus- ja osaamistason nostaminen on laaja systeeminen kokonaisuus, johon annetulla esityksellä ei olisi merkittävää vaikutusta. Maksullinen tutkintokoulutus on esityksen mukaan tarkoitettu erityisesti jo työssäoleville ja perusammattitaidon omaaville aikuisille. Esitys ei näin ollen lisää nuorten mahdollisuuksia osallistua korkeakoulutukseen eikä tue hallitusohjelman tavoitetta nostaa korkeakoulutettujen nuorten aikuisten osuutta.

Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

TAMK ei näe tarvetta lakimuutokselle. Mikäli muutos toteutuisi, täsmennys- ja muutostarpeet liittyvät kielirajoituksiin. Useita amk- tai erityisesti yamk-tutkintoja järjestetään vain englanninkielisinä. Kielitaidon varmistaminen silloin, kun opiskelijavalintoja ei tehdä, tulisi tuottamaan toiminnallisia vaikeuksia. Pykälän 3 momentissa kuvattu tavoite yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhtenäisiin järjestämiskustannusten laskennan käytäntöihin on kompleksinen kokonaisuus. Tutkintojen hinnat vaihtelevat suuresti esim. oppimisympäristöjen erojen perusteella.

Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

Mikäli laki tulisi voimaan, on esitys kannatettava.

Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

Vaikutusarvioita on tehty huolellisesti, mutta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset vaativat vielä lisäselvitystä. Pitkäkestoiset vaikutukset koulutuksen saavutettavuuteen ja yhdenvertaiseen koulutukseen hakeutumiseen on selvitettävä tarkemmin ja arvopohjaisesti.

Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

Esityksen toimeenpanon valmistelu vaatisi huolellista harkintaa ja valmistelua korkeakouluissa ja korkeakoulujen välisissä yhteistyörakenteissa.

Muut huomiot ja näkökohdat

-

Ilola Hanna
Tampereen ammattikorkeakoulu